

Név:

Alíírás:

1. Beugro feladatok (otból legalább három helyes megoldás szükséges) 5×2 pont.

- Ird fel az alábbi polinom gyökeit! $x^2 + 9$. Ird fel a polinom gyoktenyezós alakját!

$$\begin{aligned} \text{gyökök: } x^2 = -9 &\rightarrow x^2 + 9 = (x - 3i)(x - [-3i]) = \\ &\rightarrow x_1 = 3i, x_2 = -3i &= (x - 3i)(x + 3i) \end{aligned}$$

- Számold ki: $\frac{4-3i}{3-2i} = \frac{4-3i}{3-2i} \cdot \frac{3+2i}{3+2i} = \frac{12-6i^2-i}{3^2+2^2} = \frac{18-i}{13} = \frac{18}{13} - \frac{1}{13}i$

- $\vec{v}_1 = [2, 1, 3]$, $\vec{v}_2 = [-2, 1, 4]$. Mennyi $\vec{v}_1 \times \vec{v}_2$? =

$$\begin{aligned} &= \begin{vmatrix} \vec{i} & \vec{j} & \vec{k} \\ 2 & 1 & 3 \\ -2 & 1 & 4 \end{vmatrix} = \vec{i} \begin{vmatrix} 1 & 3 \\ 1 & 4 \end{vmatrix} - \vec{j} \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ -2 & 4 \end{vmatrix} + \vec{k} \begin{vmatrix} 2 & 1 \\ -2 & -1 \end{vmatrix} = \vec{i} - 14\vec{j} + 4\vec{k} = \\ &= [1, -14, 4] \end{aligned}$$

$\underbrace{1 \cdot 4 - 3 \cdot 1}_{1 \cdot 4 - 3 \cdot 1} \quad \underbrace{2 \cdot 4 - 3 \cdot (-2)}_{2 \cdot 4 - 3 \cdot (-2)} \quad \underbrace{2 \cdot 1 - 1 \cdot (-2)}_{2 \cdot 1 - 1 \cdot (-2)}$

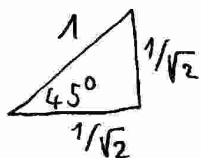
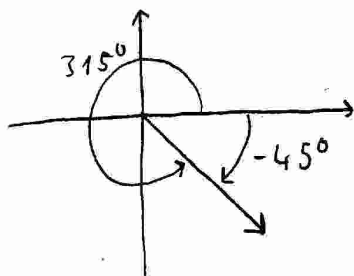
- Mennyi a következő maradékos osztás hanyadosa és maradéka?

$$(6x + 3) : (5x + 8) = 6/5$$

$$\begin{aligned} &\frac{-(6x + \frac{48}{5})}{-\frac{33}{5}} \quad \text{tehát} \quad 6x + 3 = (5x + 8) \cdot \frac{6}{5} - \frac{33}{5} \end{aligned}$$

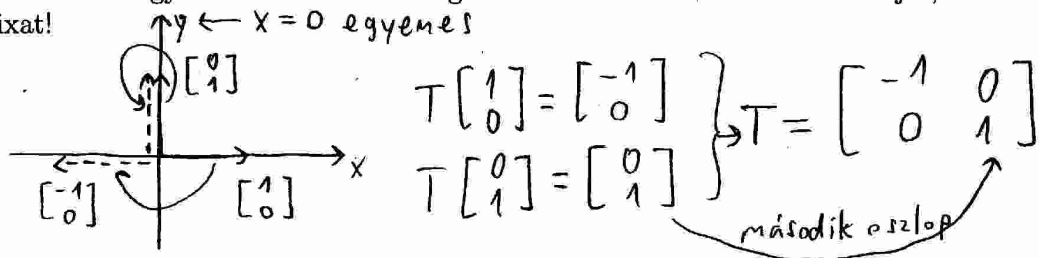
- Ird fel z algebrai alakjait, ahol

$$z = 4(\cos 315^\circ + i \sin 315^\circ) = 4 \cdot \left(\frac{1}{\sqrt{2}} + i \left(-\frac{1}{\sqrt{2}} \right) \right) = \frac{4}{\sqrt{2}} - i \frac{4}{\sqrt{2}} = 2\sqrt{2} - 2\sqrt{2}i$$

2. (3+2+5 pont)

- Ird fel az $x = 0$ egyenesre torteno meroleges tukrozes linearis transzformaciojat, illetve annak T matrixat!

- Mennyi T^2 es T^{-1} ?

kétszeres tükrözés = identikus transzformáció, tehát $T^2 = E$

vagy $\begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}$, $T^{-1} = T$, mivel $\left. \begin{array}{l} TT^{-1} = E \\ T^{-1}T = E \end{array} \right\} T^{-1} = T$

- Keresd meg T sajátterkeit es sajátvektorait!

saját érték: $0 = \det(T - \lambda E) = \begin{vmatrix} -1-\lambda & 0 \\ 0 & 1-\lambda \end{vmatrix} = (-1-\lambda)(1-\lambda) - 0 \cdot 0 \rightarrow$
 $\rightarrow \lambda_1 = 1, \lambda_2 = -1$

$\lambda_1 = 1$
 $\begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix} = 1 \cdot \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix}$
 $\left. \begin{array}{l} -x = x \\ y = y \end{array} \right\} \rightarrow \begin{bmatrix} 0 \\ y \end{bmatrix}$

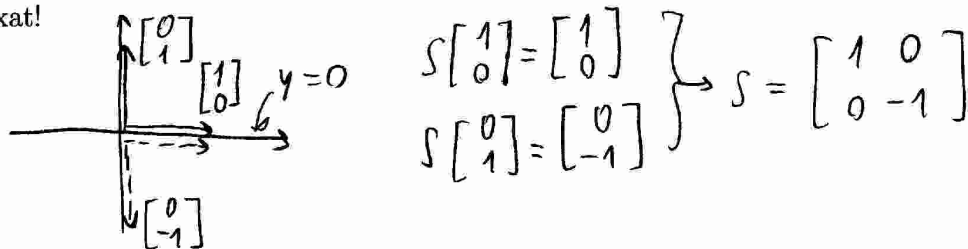
$V_1 = \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix}$

$\lambda_2 = -1$
 $\begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix} = -1 \cdot \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix}$
 $\left. \begin{array}{l} -x = -x \\ y = -y \end{array} \right\} \rightarrow \begin{bmatrix} x \\ 0 \end{bmatrix}$

$V_2 = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix}$

Megjegyzés: mivel T diagonális, így a sajátértékek a diagonális elemek, a sajátvektorok pedig a standard bázist alkotják.

- Ird fel az $y = 0$ egyenesre torteno meroleges tukrozes linearis transzformaciojat, illetve annak S matrixat!

- Mennyi TS ?

$TS = \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -1 & 0 \\ 0 & -1 \end{bmatrix}$,

ez az origóra történő középpontos tükrözés mátrixa.

3. ((5+1)+4 pont)

- Oldd meg a Gauss-elimináció segítségével a következő egyenletrendszert! Ellenorizd az eredményt!

$$\begin{array}{r} x - y + 2z = 2 \\ x + y - z = 1 \end{array}$$

$$-2x - y + 2z = -1$$

$$\left| \begin{array}{ccc|c} 1 & -1 & 2 & 2 \\ 1 & 1 & -1 & 1 \\ -2 & -1 & 2 & -1 \end{array} \right| \xrightarrow{\substack{\text{II.} \rightarrow \text{II.} - 1 \cdot \text{I.} \\ \text{III.} \rightarrow \text{III.} + 2 \cdot \text{I.}}} \left| \begin{array}{ccc|c} 1 & -1 & 2 & 2 \\ 0 & 2 & -3 & -1 \\ 0 & -3 & 6 & 3 \end{array} \right| \xrightarrow{\text{III.} \rightarrow \text{III.} + \frac{3}{2} \text{II.}}$$

$$\left| \begin{array}{ccc|c} 1 & -1 & 2 & 2 \\ 0 & 2 & -3 & -1 \\ 0 & 0 & 3/2 & 3/2 \end{array} \right| \begin{array}{l} \rightarrow 1x - 1 \cdot 1 + 2 \cdot 1 = 2 \rightarrow x = 1 \\ \rightarrow 2y - 3 \cdot 1 = -1 \rightarrow y = 1 \\ \rightarrow \frac{3}{2}z = \frac{3}{2} \rightarrow z = 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} \text{Ell.: } 1 - 1 + 2 \cdot 1 = 2 \\ 1 + 1 - 1 = 1 \\ -2 \cdot 1 - 1 + 2 \cdot 1 = -1 \end{array}$$

Mennyi u és v , ha

$$(I.) \quad u - iv = 2$$

$$(II.) \quad (1+i)u - v = 1$$

$$u - iv = 2 \rightarrow u = 2 + iv$$

$$(II.) \rightarrow (1+i)(2+iv) - v = 1$$

$$(1 \cdot i + i^2 - 1)v + 2 + 2i = 1$$

$$(-2+i)v = -1 - 2i$$

$$v = \frac{-1 - 2i}{-2 + i}$$

$$v = \frac{-1 - 2i}{-2 + i} \cdot \frac{-2 - i}{-2 - i} = \frac{2 + 2i^2 + 5i}{2^2 + 1^2} = i$$

$$u = 2 + iv = 2 + i \cdot i = 2 - 1 = 1$$

4. (1+1+1+1+2+2+2 pont)

$$\bar{v}_1 = [2, 2, 3], \bar{v}_2 = [-3, 1, 0], \bar{v}_3 = [3, 1, 1].$$

- Mennyi $3\bar{v}_1 - 2\bar{v}_2$?

$$3[2, 2, 3] - 2[-3, 1, 0] = [6, 6, 9] - [-6, 2, 0] = [12, 4, 9]$$

- Mennyi $\bar{v}_1 \bar{v}_2$?

$$[2, 2, 3] \cdot [-3, 1, 0] = 2 \cdot (-3) + 2 \cdot 1 + 3 \cdot 0 = -4$$

- Mennyi $\bar{v}_1 \times \bar{v}_2$?

$$= \begin{vmatrix} \bar{i} & \bar{j} & \bar{k} \\ 2 & 2 & 3 \\ -3 & 1 & 0 \end{vmatrix} = \bar{i} \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ -3 & 0 \end{vmatrix} - \bar{j} \begin{vmatrix} 2 & 3 \\ -3 & 0 \end{vmatrix} + \bar{k} \begin{vmatrix} 2 & 2 \\ -3 & 1 \end{vmatrix} = -3\bar{i} - 9\bar{j} + 8\bar{k}$$

- Mennyi $(\bar{v}_1 \bar{v}_2 \bar{v}_3)$?

$$\begin{vmatrix} 2 & 2 & 3 \\ -3 & 1 & 0 \\ 3 & 1 & 1 \end{vmatrix} = 2 \begin{vmatrix} 1 & 0 \\ 1 & 1 \end{vmatrix} - 2 \begin{vmatrix} -3 & 0 \\ 3 & 1 \end{vmatrix} + 3 \begin{vmatrix} -3 & 1 \\ 3 & 1 \end{vmatrix} = 2 \cdot 1 - 2 \cdot (-3) + 3 \cdot (-6) = -10$$

$$\text{vagy } = (\bar{v}_1 \times \bar{v}_2) \cdot \bar{v}_3 = [-3, -9, 8] \cdot [3, 1, 1] = -3 \cdot 3 - 9 \cdot 1 + 8 \cdot 1$$

- Meroleges-e \bar{v}_1 és \bar{v}_2 ? Miért?

$$\text{Nem, mert } \bar{v}_1 \cdot \bar{v}_2 = -4 \neq 0$$

- Egy síkba esik-e \bar{v}_1 , \bar{v}_2 és \bar{v}_3 ? Miért?

$$\text{Nem, mert } (\bar{v}_1 \bar{v}_2 \bar{v}_3) = -10 \neq 0$$

- Mekkora a \bar{v}_1 és \bar{v}_2 vektorok által bezárt szög koszinusza??

$$\bar{v}_1 \cdot \bar{v}_2 = |\bar{v}_1| \cdot |\bar{v}_2| \cdot \cos \alpha \rightarrow \cos \alpha = \frac{\bar{v}_1 \cdot \bar{v}_2}{|\bar{v}_1| \cdot |\bar{v}_2|}$$

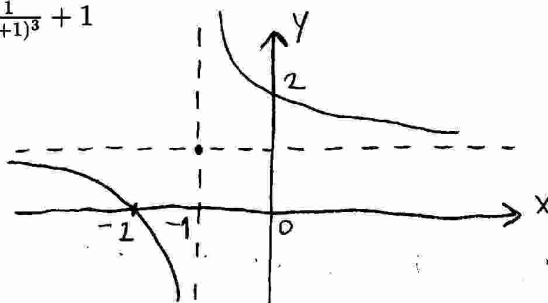
$$\cos \alpha = \frac{-4}{\sqrt{2^2+2^2+3^2} \sqrt{(-3)^2+1^2+0^2}} = \frac{-4}{\sqrt{17} \sqrt{10}}$$

Név:

Aláírás:

1. Beugro feladatok (otból legalább három helyes megoldás szükséges) 5×2 pont.

- Rajzold le az alábbi függvényt! $f(x) = \frac{1}{(x+1)^3} + 1$

- Számold ki az alábbi függvény inverzét! $f(x) = \sqrt{5x+6}$

$$\begin{array}{l}
 y = \sqrt{5x+6} \\
 y^2 = 5x+6 \\
 x = \frac{y^2-6}{5}
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{l}
 f^{-1}(y) = \frac{y^2-6}{5} \\
 f^{-1}(x) = \frac{x^2-6}{5}
 \end{array}
 \quad
 \left[\begin{array}{l}
 R_f = [0, \infty), \text{ tehát } D_{f^{-1}} = R_f = [0, \infty), \\
 \text{vagyis } f^{-1}(x) = \frac{x^2-6}{5}, \text{ ahol } x \geq 0
 \end{array} \right]$$

- Számold ki a következő sorozat határértékét ahogy $n \rightarrow \infty$! $a_n = \left(1 - \frac{3}{4n}\right)^n$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{-3/4}{n}\right)^n = e^{-3/4}$$

- Számold ki a következő függvény x szerinti deriváltját! $f(x) = \text{ctg}(-3x+1)$

$$\left[\text{ctg}(-3x+1)\right]' = \frac{1}{\sin^2(-3x+1)} \cdot (-3)$$

- Ird fel az alábbi függvény elsőrendű Taylor polinomat (lineáris közelítést) az $x = 0$ pont körül!

$$f(x) = \frac{1}{3x+2} = (3x+2)^{-1} \quad \left| \quad f(0) = 1/2\right.$$

$$f'(x) = -1 \cdot (3x+2)^{-2} \cdot 3 \quad \left| \quad f'(0) = -3/4\right.$$

$$f(x) \approx T_1(x) = \frac{1}{2} - \frac{3}{4}x$$

2. (5 × 2 pont) Számold ki a következő függvények deriváltjait!

$$\begin{aligned} \cdot \left(\sqrt[4]{\operatorname{tg}(-4x+4)} \right)' &= \left[(\operatorname{tg}(-4x+4))^{1/4} \right]' = \frac{1}{4} \cdot (\operatorname{tg}(-4x+4))^{-3/4} \cdot [\operatorname{tg}(-4x+4)]' \\ &= \frac{1}{4} (\operatorname{tg}(-4x+4))^{-3/4} \cdot \frac{1}{\cos^2(-4x+4)} \cdot 4 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \cdot \left(\sqrt[3]{5x} \cdot \operatorname{ctg}(2x-1) \right)' &= \left[(5x)^{1/3} \right]' \cdot \operatorname{ctg}(2x-1) + \sqrt[3]{5x} \cdot (\operatorname{ctg}(2x-1))' = \\ &= \frac{1}{3} (5x)^{-2/3} \cdot 5 \cdot \operatorname{ctg}(2x-1) + \sqrt[3]{5x} \cdot \left(-\frac{1}{\sin^2(2x-1)} \cdot 2 \right) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \cdot \left(\ln \left(\frac{3x+2x^2}{\sin x - 5x} \right) \right)' &= \ln' \left(\frac{3x+2x^2}{\sin x - 5x} \right) \cdot \left(\frac{3x+2x^2}{\sin x - 5x} \right)' = \\ &= \frac{1}{\frac{3x+2x^2}{\sin x - 5x}} \cdot \left(\frac{(3+4x)(\sin x - 5x) - (3x+2x^2)(\cos x - 5)}{(\sin x - 5x)^2} \right) \end{aligned}$$

$\underbrace{\hspace{10em}}_{(3x+2x^2)'} \quad \underbrace{\hspace{10em}}_{(\sin x - 5x)'}$

$$\begin{aligned} \cdot \left[\frac{3}{\sqrt{3x-4}} + \sqrt{4x^7} + \operatorname{arctg}(-2x) + \operatorname{arcsin}(3x) \right]' &= \\ \begin{matrix} \uparrow \\ 3 \cdot (3x-4)^{-1/2} \\ \uparrow \\ \sqrt{4} \cdot x^{7/4} \end{matrix} &= 3 \cdot \left(-\frac{1}{2}\right) \cdot (3x-4)^{-3/2} \cdot 3 + \sqrt{4} \cdot \frac{7}{4} \cdot x^{3/4} + \\ &+ \frac{1}{1+(-2x)^2} \cdot 2 + \frac{1}{\sqrt{1-(3x)^2}} \cdot 3 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \cdot \left[\ln(\ln(5x+1)) \right]' &= \ln'(\ln(5x+1)) \cdot [\ln(5x+1)]' = \\ &= \frac{1}{\ln(5x+1)} \cdot \ln'(5x+1) \cdot (5x+1)' = \\ &= \frac{1}{\ln(5x+1)} \cdot \frac{1}{5x+1} \cdot 5 \end{aligned}$$

3. (2+3+2+3 pont) Legyen $f(x) = x^2 - x^4$.

• Mennyi f, f', f'' ? $f'(x) = 2x - 4x^3$

$$f''(x) = 2 - 12x^2$$

• Hol vannak f szélsőértékei és milyen típusúak?

$$f' = 0 = 2x - 4x^3 = 2x(1 - 2x^2) \rightarrow$$

$$\rightarrow x_1 = 0$$

$$f''(x_1) = 2 - 12 \cdot 0^2 = 2$$

$$2 > 0$$

MIN

$$x_2 = \frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$f''\left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right) = 2 - 12 \cdot \left(\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^2 = -4$$

$$-4 < 0$$

MAX

$$x_3 = -\frac{1}{\sqrt{2}}$$

$$f''\left(-\frac{1}{\sqrt{2}}\right) = 2 - 12 \cdot \left(-\frac{1}{\sqrt{2}}\right)^2 = -4$$

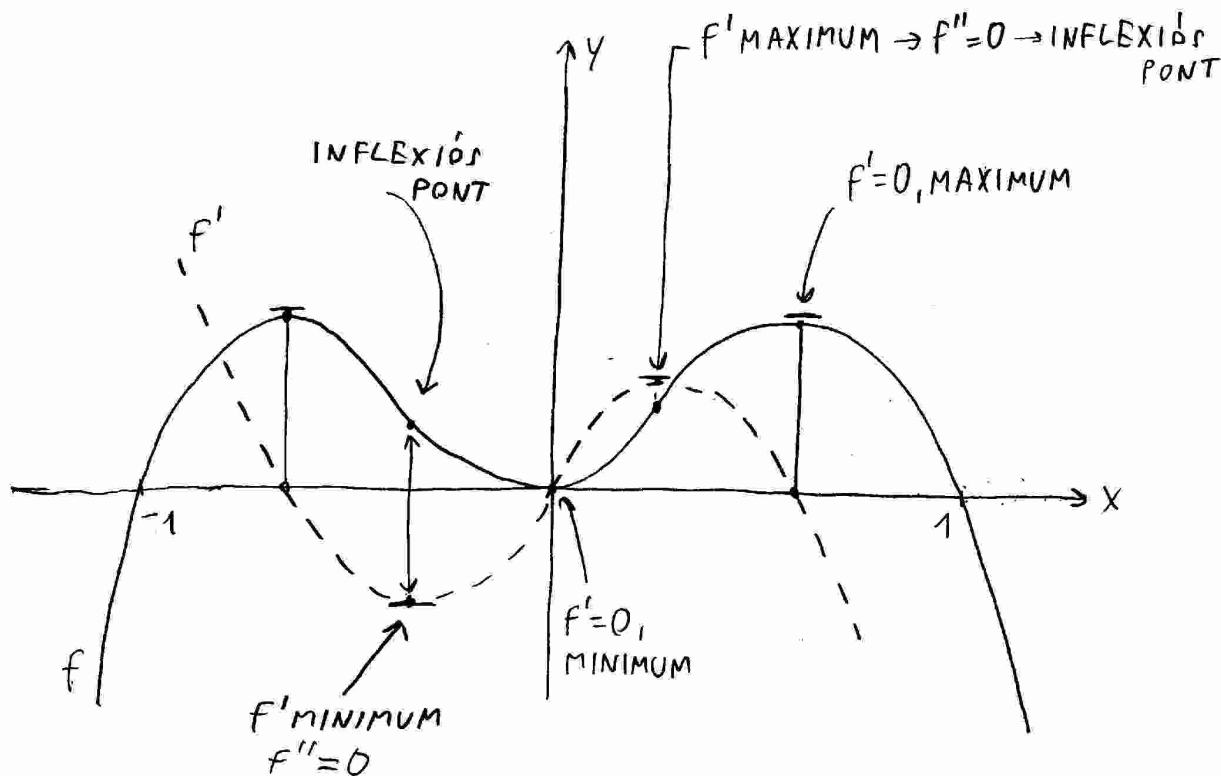
$$-4 < 0$$

MAX

• Hol van f inflexióspontja?

$$f''(x_{\text{inf}}) = 0 = 2 - 12x_{\text{inf}}^2 \rightarrow x_{\text{inf}} = \pm \frac{1}{\sqrt{6}}$$

• Rajzold le f -t és f' -t (utóbbit szaggatott vonallal) ugyanarra az ábrára!

4. ((2+2+3+1)+2 pont)

• Legyen $f(x) = (1-x)^2 x^2 (6-x)^3$

- Hatarozd meg f gyökeit es azok multiplicitasat!

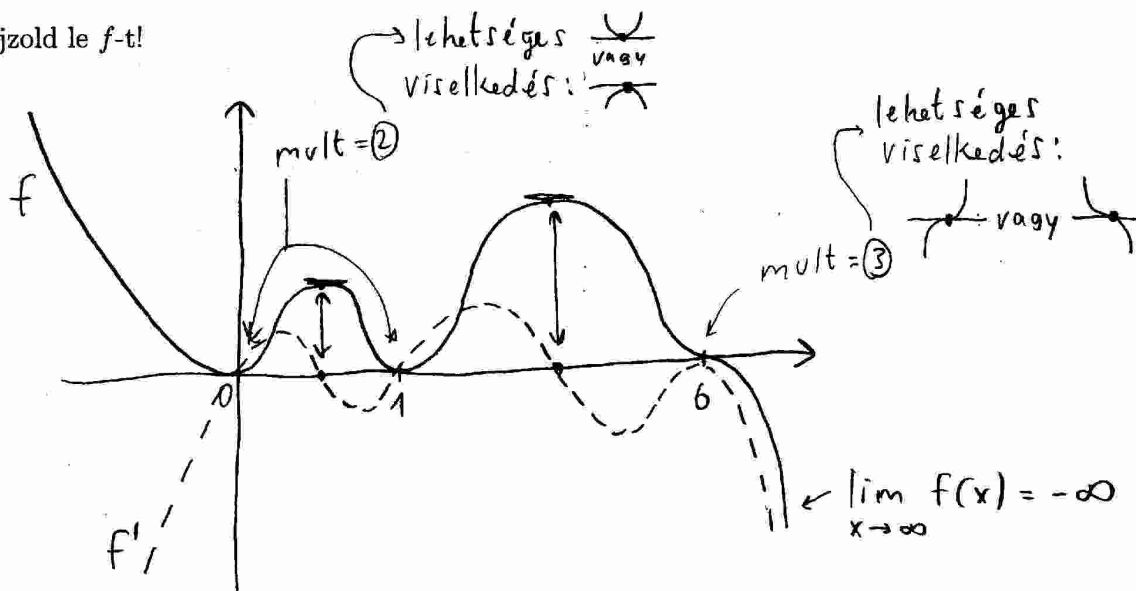
gyökök: $x_1 = 1$ $x_2 = 0$ $x_3 = 6$

mult: (2) (2) (3)

- Mennyi $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x)$?

$$\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow \infty} (-x)^2 x^2 (-x)^3 = \lim_{x \rightarrow \infty} -x^7 = -\infty$$

- Rajzold le f -t!

- Rajzold le ugyanarra az abrara szaggatott vonallal f' -t is!

• Mennyi $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{3x^2+2}{4x^3+5}$? = $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{3/x + 2/x^3}{4 + 5/x^3} = \frac{0+0}{4+0} = 0$

Vagy

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{3x^2+2}{4x^3+5} = \frac{\infty}{\infty} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{6x}{12x^2} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1}{2x} = 0$$

L'Hospital szabály